

EXPUNERE DE MOTIVE

Prezenta inițiativă legislativă urmărește instituirea unui regim procedural simplificat pentru edificarea, în mediul rural, în intravilan sau extravilan, inclusiv în perimetrul ariilor naturale protejate, a unor construcții noi având destinația exclusivă de lăcaș de cult de mici dimensiuni, cu o suprafață construită desfășurată de maximum 130 mp, realizate la solicitarea ori cu acordul expres al unei unități de cult aparținând unui cult recunoscut potrivit legii.

Necesitatea reglementării rezultă din caracterul particular al lăcașurilor de cult de mici dimensiuni, atât sub aspectul destinației lor exclusive, cât și sub aspectul rolului spiritual, social, cultural, istoric și comunitar pe care îl îndeplinesc, precum și din necesitatea asigurării unui raport rezonabil și proporțional între dimensiunea și impactul concret al unei asemenea construcții și sarcina administrativă impusă pentru realizarea acesteia.

Lăcașul de cult constituie suportul material indispensabil exercitării efective a libertății religioase.

Libertatea religioasă nu poate fi redusă la simpla libertate interioară a persoanei de a avea o anumită credință.

Exercitarea efectivă a libertății religioase presupune posibilitatea credincioșilor de a se reuni, de a participa la serviciul religios, de a primi asistență religioasă, de a săvârși și participa la practicile, ritualurile și actele specifice propriului cult și de a-și manifesta credința în mod individual sau colectiv.

Art. 29 din Constituția României garantează libertatea credințelor religioase, libertatea cultelor și autonomia acestora față de stat, stabilind în același timp că acestea se bucură de sprijinul statului.

În același sens, Legea nr. 489/2006 privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor prevede că libertatea religioasă cuprinde dreptul persoanei de a-și manifesta religia individual sau colectiv, în public ori în particular, inclusiv prin practicile și ritualurile specifice cultului.

Lăcașul de cult nu reprezintă, prin urmare, o simplă construcție civilă căreia îi este atribuită incidental o anumită funcțiune, ci infrastructura materială prin intermediul căreia se exercită colectiv un drept fundamental.

Simplificarea procedurilor administrative aplicabile unor lăcașuri de cult de mici dimensiuni reprezintă, în acest context, o măsură prin care statul facilitează exercitarea efectivă a libertății religioase.

Sprijinirea cultelor constituie, în același timp, o obligație constituțională și o opțiune legislativă deja consacrată.

Legislația română nu tratează cultele recunoscute ca simpli operatori privați.

Legea nr. 489/2006 recunoaște cultelor statutul de persoane juridice de utilitate publică, iar legislația în vigoare consacră rolul lor spiritual, social, educațional, cultural și caritabil.

Mai mult, art. 10 din Legea nr. 489/2006 prevede expres posibilitatea ca unitățile de cult să beneficieze de sprijin material din partea statului inclusiv pentru construcții noi, iar art. 11 consacră posibilitatea acordării unor facilități în condițiile legii.

Rezultă că sprijinirea realizării lăcașurilor de cult nu reprezintă un concept nou sau străin dreptului românesc.

Dacă statul poate susține financiar realizarea unui lăcaș de cult, este cu atât mai justificată posibilitatea ca legiuitorul să instituie, pentru lăcașurile de cult de mici dimensiuni și în condiții precis delimitate, o procedură administrativă simplificată.

Caracterul de interes public al activității cultelor a fost recunoscut și în jurisprudența Curții Constituționale.

Un argument juridic deosebit de important rezultă din jurisprudența Curții Constituționale.

Prin Decizia nr. 282 din 8 mai 2014, Curtea Constituțională a reținut că statul are obligația de a garanta libertatea religioasă și de a recunoaște caracterul de interes public al activității cultelor, precizând că sprijinul acordat de stat acestora reprezintă o obligație care răspunde unei nevoi sociale generale.

Această constatare are relevanță directă pentru prezenta inițiativă.

Dacă activitatea cultelor prezintă caracter de interes public, iar sprijinirea lor răspunde unei nevoi sociale generale, legiuitorul este îndreptățit să instituie un regim procedural adaptat infrastructurii esențiale prin intermediul căreia această activitate este exercitată.

Procedura simplificată nu reprezintă, prin urmare, un privilegiu arbitrar acordat unei categorii private, ci o modalitate concretă de valorificare a unui interes public deja recunoscut constituțional și legislativ.

Lăcașul de cult are, totodată, o natură juridică și spirituală diferită de aceea a unei construcții obișnuite.

În dreptul românesc există deja recunoașterea caracterului distinct al bunurilor destinate direct și exclusiv cultului.

Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române, recunoscut prin Hotărârea Guvernului nr. 53/2008, stabilește că bunurile care, prin sfințire sau binecuvântare, sunt destinate exclusiv și direct cultului sunt bunuri sacre.

În această categorie sunt cuprinse lăcașurile de cult. Bunurile sacre beneficiază de un regim juridic special, fiind inalienabile, insesizabile și imprescriptibile în condițiile statutului și legii.

Această calificare juridică demonstrează că însăși ordinea juridică română recunoaște o diferență între o construcție destinată locuirii, comerțului, turismului sau producției și o construcție destinată exclusiv cultului divin.

Destinația religioasă nu este, așadar, un simplu atribut formal al clădirii, ci produce consecințe juridice proprii.

În această analiză trebuie avută în vedere și dimensiunea sacră a lăcașului de cult.

Pentru tradiția ortodoxă, lăcașul de cult nu reprezintă numai locul fizic în care se desfășoară un serviciu religios.

Prin sfințire, lăcașul de cult este destinat exclusiv cultului divin și dobândește o semnificație spirituală aparte.

În tradiția liturgică ortodoxă este exprimată imaginea lăcașului de cult ca un „cer pe pământ”, respectiv ca spațiu al întâlnirii dintre Dumnezeu și comunitatea credincioșilor.

Patriarhul Daniel a explicat această dimensiune, arătând că textele liturgice ortodoxe exprimă ideea că, aflându-se într-un lăcaș de cult, credinciosului i se pare că se află în cer și că acesta reprezintă, în sens spiritual, un „cer pe pământ”.

Această motivare teologică nu este invocată pentru a substitui legea civilă prin reguli canonice.

Ea este relevantă pentru a evidenția caracterul profund diferit al destinației unei asemenea construcții și pentru a explica de ce aceasta nu trebuie analizată exclusiv prin aceleași criterii prin care este privită o investiție comercială, rezidențială ori industrială.

Limita de maximum 130 mp delimitează în mod obiectiv și proporțional facilitatea propusă.

Inițiativa nu urmărește instituirea unei proceduri simplificate pentru construcții sau ansambluri religioase de mare amploare.

Regimul propus este limitat exclusiv la lăcașuri de cult de mici dimensiuni, cu o suprafață construită desfășurată de maximum 130 mp.

Pragul are rolul de a garanta caracterul restrâns, previzibil și proporțional al procedurii.

Este astfel delimitată în mod obiectiv categoria lăcașurilor de cult de mici dimensiuni, destinate unor comunități locale ori monahale restrânse, de proiectele religioase de mare amploare care, prin dimensiune și complexitate, justifică menținerea procedurii ordinare.

Limita de 130 mp constituie în același timp o garanție împotriva folosirii extensiv-abuzive a regimului derogatoriu.

Un element important de comparație este faptul că actualul Cod permite deja notificarea pentru o locuință de până la 150 mp.

Unul dintre cele mai puternice argumente de proporționalitate rezultă chiar din actuala reglementare a art. 294 din Legea nr. 169/2026.

Legiuitorul a considerat deja că, în anumite condiții, o locuință unifamilială cu suprafață construită desfășurată de până la 150 mp poate fi realizată în mediul rural prin procedura simplificată de notificare.

Propunerea legislativă analizată stabilește pentru lăcașurile de cult de mici dimensiuni un plafon inferior, de numai 130 mp.

În aceste condiții, existența unei proceduri simplificate nu poate fi considerată incompatibilă prin natura ei cu o construcție de asemenea dimensiuni.

Dacă o locuință privată de 150 mp poate beneficia de procedura simplificată în condițiile stabilite de lege, există o justificare obiectivă pentru ca un lăcaș de cult de mici dimensiuni, de maximum 130 mp, destinat exclusiv unei activități de interes public și realizat cu acordul unei persoane juridice de utilitate publică, să poată beneficia de un mecanism procedural similar.

Procedura simplificată nu elimină cerințele privind calitatea și siguranța construcțiilor.

Regimul propus nu presupune construirea fără proiectare de specialitate.

Art. 294 însuși condiționează procedura simplificată de existența unui proiect realizat de specialiști potrivit competențelor profesionale și cu respectarea legislației privind calitatea în construcții.

Stabilitatea și rezistența construcției, securitatea la incendiu, siguranța utilizatorilor și celelalte cerințe fundamentale rămân obligatorii.

Prin urmare, ceea ce se simplifică este circuitul administrativ, nu standardul tehnic al construcției.

Interesul public privind siguranța persoanelor și calitatea construcțiilor rămâne protejat.

Destinația exclusivă de cult și acordul unei unități de cult reprezintă garanții împotriva abuzului.

Regimul special nu este disponibil oricărei persoane care ar atribui unilateral unei construcții denumirea sau destinația de lăcaș de cult.

Aplicarea sa este condiționată de două elemente cumulative: destinația exclusivă de lăcaș de cult și solicitarea ori acordul expres al unei unități de cult aparținând unui cult recunoscut potrivit Legii nr. 489/2006.

Prin această condiționare se instituie un filtru juridic și instituțional obiectiv.

Nu vor putea beneficia de procedură locuințe, spații comerciale, structuri turistice ori alte construcții prezentate artificial ca având destinație religioasă.

Caracterul special al procedurii este legat direct și verificabil de caracterul special al funcțiunii.

Regimul trebuie să fie disponibil în mod egal tuturor cultelor recunoscute.

Deși tradiția monahală ortodoxă românească reprezintă un argument istoric și cultural esențial pentru înțelegerea necesității reglementării, norma juridică trebuie formulată în mod general.

Constituția și Legea nr. 489/2006 consacră autonomia și egalitatea cultelor recunoscute în raporturile cu statul.

Din acest motiv, mecanismul propus trebuie să poată fi aplicat oricărui cult recunoscut care îndeplinește aceleași condiții obiective privind destinația construcției, dimensiunea acesteia și acordul unității de cult.

Această soluție împiedică transformarea facilității într-un privilegiu confesional și întărește constituționalitatea măsurii.

Facilitarea construirii unor lăcașuri de cult de mici dimensiuni contribuie astfel nu numai la exercitarea libertății religioase, ci și la menținerea coeziunii comunităților și la asigurarea accesului la asistență religioasă.

În comunitățile rurale, lăcașul de cult îndeplinește frecvent o funcție care depășește desfășurarea strictă a serviciilor liturgice.

În jurul comunităților religioase se desfășoară activități spirituale, sociale, educaționale, culturale, caritabile și de sprijin comunitar.

Legea nr. 489/2006 permite inclusiv susținerea activității cultelor în calitate de furnizori de servicii sociale.

În numeroase localități rurale, lăcașul de cult reprezintă unul dintre punctele stabile de coeziune ale comunității.

Facilitarea construirii unor lăcașuri mici contribuie astfel nu numai la exercitarea libertății religioase, ci și la menținerea coeziunii comunităților și la asigurarea accesului la asistență religioasă.

Lăcașurile de cult reprezintă, de asemenea, elemente ale patrimoniului spiritual și cultural.

Arhitectura religioasă constituie o componentă fundamentală a identității culturale românești.

Lăcașurile de cult transmit între generații tradiții arhitecturale, artistice, meșteșugărești și spirituale.

În special în mediul rural și în zonele montane ori împădurite, lăcașurile de cult de mici dimensiuni, realizate în forme arhitecturale tradiționale și cu materiale compatibile specificului local, pot constitui elemente organice ale peisajului cultural.

Protejarea patrimoniului spiritual și cultural și protejarea patrimoniului natural nu trebuie concepute automat ca obiective antagonice.

Istoria României demonstrează că acestea au coexistat, în numeroase situații, vreme de secole.

O dimensiune esențială a prezentei inițiative privește tradiția monahală românească și raportul acesteia cu ariile naturale protejate.

Amplasarea așezămintelor monahale în spații naturale retrase reprezintă o tradiție istorică românească.

În tradiția monahală românească, retragerea din spațiile intens locuite și alegerea unor locuri liniștite, izolate, montane, împădurite ori greu accesibile nu reprezintă un fapt accidental.

Această alegere este strâns legată de însăși natura vieții monahale și, în special, de tradiția sihăstrească, eremitică și isihastă.

Viața monahală presupune un program zilnic întemeiat pe rugăciune, slujire liturgică, reculegere, tăcere, post, înfrânare și retragere față de ritmul și agitația vieții cotidiene.

Din acest motiv, de-a lungul secolelor, călugării români au ales în mod deliberat păduri, munți, văi retrase, peșteri și alte locuri izolate pentru a putea duce această formă de viață spirituală.

Pentru tradiția monahală românească, izolarea nu reprezintă un inconvenient al amplasamentului, ci, în numeroase cazuri, rațiunea alegerii acestuia; liniștea nu este un beneficiu accidental, ci una dintre condițiile care fac posibilă viața de rugăciune, reculegere și nevoiță.

În numeroase cazuri, viața monahală a precedat construirea lăcașului de cult.

Un aspect istoric deosebit de relevant este faptul că, în numeroase vetre monahale românești, edificarea lăcașului de cult nu a determinat retragerea călugărilor în natură.

Ordinea a fost tocmai inversă. Mai întâi, sihaștrii s-au retras în păduri și munți pentru rugăciune și liniște. Ulterior a apărut necesitatea ridicării unui lăcaș de cult de mici dimensiuni în care aceștia să se poată reuni pentru Sfânta Liturghie și pentru primirea Sfintelor Taine.

Această realitate istorică susține în mod direct logica inițiativei legislative privind lăcașurile de cult de mici dimensiuni.

Sihla oferă un exemplu istoric relevant pentru logica prezentei inițiative.

La Sihla, începuturile vieții sihăstrești sunt anterioare anului 1200, iar prima mențiune scrisă privind existența unei vetre de viață sihăstrească datează din anul 1326.

Așezământul de la Sihla s-a dezvoltat în timp în jurul unui lăcaș de cult de mici dimensiuni realizat din lemn, într-un cadru natural retras, corespunzător nevoilor unei comunități spirituale restrânse.

În apropiere se află peștera Sfintei Teodora de la Sihla, situată între stânci, într-un cadru natural profund legat de tradiția vieții pustnicești.

Sihla demonstrează continuitatea unei forme de viață religioasă care s-a dezvoltat tocmai în spații montane, împădurite și greu accesibile și în care lăcașul de cult de mici dimensiuni se integrează firesc în logica retragerii și a vieții de rugăciune.

Un argument contemporan important este oferit de Peisajul Monahal Vânători-Neamț, înscris de România, la 15 aprilie 2026, pe Lista Indicativă a Patrimoniului Mondial UNESCO.

Peisajul Monahal Vânători-Neamț se află în Parcul Natural Vânători-Neamț, iar documentația transmisă UNESCO descrie un teritoriu de aproximativ 310 km² caracterizat printr-o fuziune remarcabilă între elementele religioase și naturale.

Documentația prezintă diferite forme de viață monahală, inclusiv forme anahoretice practicate în locuri montane izolate, peșteri și păduri, precum și vetre și așezăminte monahale discret integrate în mediul natural.

Pentru prezenta inițiativă sunt relevante în mod special exemplele de așezăminte și vetre de dimensiuni reduse, precum Pocrov, Nifon și Daniil Sihastrul, amplasate în zone retrase și legate de continuitatea vieții monahale din peisajul Vânători-Neamț.

Documentația UNESCO evidențiază faptul că asemenea așezăminte sunt discret integrate în cadrul natural, iar unele dintre ele sunt situate adânc în pădure sau în locuri izolate, fără a avea caracterul unor ansambluri religioase de mare amploare.

Documentația consemnează inclusiv faptul că și în prezent există pustnici care continuă să ducă o viață anahoretică și să se roage în singurătate, în zone retrase, în chilii rupestre ori adânc în pădure.

Documentația UNESCO recunoaște tocmai relația dintre monahism și mediul natural.

Importanța documentației Vânători-Neamț este cu atât mai mare cu cât aceasta nu tratează prezența monahismului în natură ca pe o anomalie.

Dimpotrivă, documentația vorbește despre un model de monahism centrat pe pădure, dezvoltat în condiții de izolare, și despre o relație armonioasă între comunitățile monahale și mediul natural.

Peisajul este prezentat ca rezultat al unei interacțiuni istorice și continue între comunitățile religioase și natură.

Practicile tradiționale monahale sunt descrise ca fiind asociate unei utilizări prudente a resurselor și unei interacțiuni de lungă durată cu mediul natural, aspecte relevante pentru argumentul potrivit căruia dimensiunea redusă și integrarea concretă a proiectului trebuie analizate în mod efectiv, nu prezumate în abstract.

Peisajul Monahal Vânători-Neamț se suprapune chiar peste arii Natura 2000.

Relevanța pentru prezenta inițiativă este directă.

Documentația UNESCO precizează că Peisajul Monahal Vânători-Neamț se suprapune Parcului Natural Vânători-Neamț și cuprinde inclusiv două situri Natura 2000.

Avem, așadar, un exemplu oficial în care statul român solicită recunoașterea internațională a valorii culturale generate de conviețuirea seculară dintre comunitățile monahale, lăcașurile de cult, păduri, munți și biodiversitate, într-un teritoriu care beneficiază în prezent de protecție naturală.

Această realitate oferă un argument deosebit de relevant: ceea ce statul român prezintă în fața UNESCO drept exemplu de relație valoroasă între monahism și natură nu poate fi calificat,

în abstract și exclusiv prin simpla localizare într-o arie protejată, ca fiind incompatibil cu existența unui lăcaș de cult de mici dimensiuni.

Natura și viața monahală nu sunt valori aflate în opoziție prin definiție.

Prezența unui lăcaș de cult de mici dimensiuni într-un cadru natural nu trebuie analizată pornind de la prezumția că interesul religios și interesul privind conservarea naturii se exclud reciproc.

Istoria României demonstrează contrariul.

Numeroase forme ale vieții monahale s-au dezvoltat tocmai în păduri, munți și alte teritorii slab antropizate.

Comunitățile monahale au contribuit în unele regiuni la formarea unor adevărate peisaje culturale, în care natura, lăcașurile de cult de mici dimensiuni, chiliile, potecile și activitățile tradiționale coexistă.

Vânători-Neamț reprezintă o confirmare contemporană și internațională a acestei realități.

Regimul de protecție instituit ulterior nu trebuie să conducă automat la dispariția unei tradiții mult mai vechi.

Numeroase vetre sihăstrești și monahale românești sunt atestate cu sute de ani înaintea apariției sistemului modern de arii naturale protejate.

Sihla este documentată încă din Evul Mediu, iar continuitatea vieții spirituale din acest loc este legată tocmai de caracterul retras al amplasamentului și de existența unor forme de viață și a unor lăcașuri de cult de mici dimensiuni.

Instituirea modernă a unui regim de protecție a naturii nu ar trebui să determine concluzia că formele tradiționale de viață spirituală care au caracterizat asemenea teritorii devin, prin însăși natura lor, incompatibile cu acestea.

Soluția juridică rezonabilă este concilierea celor două valori de interes public: protejarea patrimoniului natural și protejarea libertății religioase și a patrimoniului cultural-spiritual.

Liniștea și izolarea pot reprezenta o necesitate funcțională a vieții monahale.

Pentru anumite construcții civile, alegerea unui teren izolat reprezintă exclusiv o preferință a proprietarului.

Pentru o comunitate monahală, raportul cu amplasamentul poate avea o cu totul altă semnificație.

Programul vieții monahale presupune rugăciune, slujbe religioase, tăcere, reculegere și retragere.

În acest context, distanța față de zonele aglomerate, liniștea și contactul cu mediul natural pot servi în mod direct scopului religios al comunității.

Amplasamentul retras nu trebuie tratat exclusiv drept o chestiune de confort ori preferință, ci poate reprezenta o componentă funcțională a modului în care este exercitată viața religioasă.

Greutatea accesului nu reprezintă neapărat un defect al amplasamentului.

Pentru unele forme de viață monahală, faptul că un loc este mai greu accesibil nu reprezintă o deficiență.

Tocmai îndepărtarea de aglomerație și de circulația intensă permite conservarea liniștii necesare vieții contemplative.

Din această perspectivă, imposibilitatea de a construi un lăcaș de cult de mici dimensiuni exclusiv din cauza caracterului retras al zonei poate afecta însăși logica istorică și spirituală a anumitor forme de monahism.

Lăcașurile de cult de mici dimensiuni reprezintă tocmai forma istorică specifică multor asemenea comunități restrânse.

Procedura propusă este limitată la maximum 130 mp.

Această limită este importantă și în raport cu tradiția monahală.

Exemplele istorice relevante pentru prezenta inițiativă demonstrează că numeroase vetre spirituale au început prin forme construite modeste, adecvate unor comunități restrânse și unui mod de viață întemeiat pe retragere și rugăciune.

La Sihla există o tradiție îndelungată a lăcașurilor de cult de mici dimensiuni realizate în forme compatibile cu specificul locului.

Prin urmare, limita de 130 mp nu este arbitrară în raport cu obiectivul urmărit.

Ea corespunde tocmai ideii unui lăcaș de cult de mici dimensiuni, destinat rugăciunii și unei comunități restrânse.

Simplul fapt al amplasării într-o arie naturală protejată nu dovedește existența unui impact semnificativ.

Regimul ariilor naturale protejate urmărește conservarea unor habitate, specii și valori naturale determinate.

Simpla localizare geografică a unei construcții în interiorul unei asemenea arii nu descrie, prin ea însăși, natura și intensitatea efectelor proiectului.

Un lăcaș de cult de mici dimensiuni, de maximum 130 mp, trebuie analizat în raport cu caracteristicile sale concrete, amplasamentul efectiv, tehnologia de construire, suprafața ocupată, eventualele lucrări auxiliare și obiectivele de conservare specifice zonei.

Din acest motiv, inițiativa urmărește consacrarea principiului potrivit căruia situarea imobilului în perimetrul unei arii naturale protejate nu constituie, prin ea însăși, motiv de respingere a notificării.

Regula propusă nu trebuie confundată cu diminuarea protecției efective a naturii.

Scopul inițiativei nu este eliminarea protecției mediului.

Scopul este eliminarea automatismelor și a formalităților disproporționate.

Există o diferență fundamentală între protejarea efectivă a habitatelor și speciilor și multiplicarea unor avize, studii și proceduri administrative fără raportare la impactul concret al proiectului.

Protecția reală a naturii trebuie să se bazeze pe riscul real al proiectului, nu numai pe o prezumție derivată din poziția geografică a terenului.

Evaluarea trebuie raportată la proiectul concret și la obiectivele concrete de conservare.

Formula propusă - potrivit căreia simpla amplasare în aria protejată nu determină, prin ea însăși, obligația efectuării evaluării adecvate, a evaluării impactului asupra mediului ori a altor studii - urmărește să împiedice instituirea unui automatism.

Necesarul unei proceduri suplimentare trebuie determinat în raport cu caracteristicile proiectului și cu obiectivele de conservare efectiv relevante.

Această abordare este mai coerentă și cu logica dreptului european, care raportează evaluarea Natura 2000 la posibilitatea existenței unor efecte semnificative asupra sitului.

Prin urmare, argumentul legislativ trebuie construit pe ideea potrivit căreia simpla calificare a unui teritoriu drept „arie protejată” nu înseamnă automat existența unui „impact semnificativ”.

Eliminarea avizării repetate nu afectează nivelul material de protecție.

Art. 197 alin. (4) din actualul Cod presupune avizarea proiectelor din ariile naturale protejate în diferitele etape ale procedurii.

În cazul în care amplasamentul și caracteristicile relevante pentru protecția naturii nu se modifică, solicitarea repetată a aceluiași aviz nu produce în mod necesar un nivel superior de protecție.

Ea produce, însă, costuri administrative, întârzieri și riscul repetării unor analize deja efectuate.

De aceea, pentru lăcașurile de cult de mici dimensiuni, este justificată posibilitatea unui aviz unic, menținut pe parcursul procedurii cât timp proiectul nu suferă modificări relevante.

Aceasta reprezintă o măsură de eficientizare administrativă, nu o diminuare a standardului material de protecție.

Trebuie respectată proporționalitatea dintre amploarea construcției și amploarea procedurii administrative.

Un principiu fundamental al bunei administrări presupune ca intensitatea procedurilor să fie proporțională cu dimensiunea, natura și riscurile proiectului.

Nu este rezonabil ca un lăcaș de cult de mici dimensiuni, de maximum 130 mp, destinat exclusiv cultului și proiectat de specialiști, să fie supus în toate situațiile unui circuit administrativ echivalent celui aplicabil unor investiții majore, ansamblurilor turistice, dezvoltărilor imobiliare sau altor construcții cu impact semnificativ.

Reglementarea propusă permite administrației să concentreze resursele asupra proiectelor care prezintă cu adevărat complexitate și risc ridicat.

Simplificarea birocrăției nu înseamnă eliminarea răspunderii.

Beneficiarul, proiectantul, inginerii și executanții continuă să răspundă potrivit legii pentru soluțiile adoptate, calitatea lucrărilor, stabilitatea construcției și respectarea condițiilor aplicabile.

Procedura simplificată nu înseamnă lipsa controlului juridic.

Ea presupune mutarea accentului de la multiplicarea formalităților către respectarea efectivă a standardelor materiale și răspunderea profesioniștilor implicați.

Prin urmare, inițiativa urmărește eliminarea birocrăției inutile, nu eliminarea răspunderii.

În ansamblul său, fundamentarea inițiativei conduce la următoarele concluzii.

Instituirea procedurii simplificate este justificată printr-o combinație de argumente constituționale, juridice, istorice, sociale și culturale.

Regimul propus se întemeiază pe mai multe elemente obiective și cumulative: libertatea religioasă reprezintă un drept fundamental; lăcașul de cult reprezintă infrastructura indispensabilă exercitării colective a acestui drept; Constituția prevede sprijinul statului pentru culte; cultele recunoscute sunt persoane juridice de utilitate publică; Curtea Constituțională a calificat activitatea cultelor ca fiind de interes public și a stabilit că sprijinirea acestora răspunde unei nevoi sociale generale; statul poate finanța deja, potrivit legii, inclusiv construcții noi de lăcașuri de cult; lăcașurile de cult au un statut juridic distinct, fiind recunoscute drept bunuri sacre; din perspectiva tradiției ortodoxe, lăcașul de cult reprezintă un spațiu sacru, exprimat liturgic inclusiv prin imaginea „cerului pe pământ”; facilitatea este limitată obiectiv la maximum 130 mp; Codul permite deja procedura simplificată pentru anumite locuințe de până la 150 mp; cerințele tehnice și răspunderea specialiștilor sunt menținute; beneficiul este condiționat de destinația exclusiv religioasă și de acordul unei unități de cult recunoscute; regimul este disponibil în condiții egale tuturor cultelor recunoscute; lăcașurile de cult îndeplinesc funcții sociale, educaționale, culturale și comunitare; existența unor vetre monahale și a unor lăcașuri de cult de mici dimensiuni în spații naturale retrase constituie o tradiție seculară a României; Sihla oferă un exemplu istoric relevant al acestei tradiții; în numeroase situații, retragerea monahilor în natură a precedat necesitatea edificării unui lăcaș de cult de mici dimensiuni; liniștea, izolarea și accesul dificil pot constitui elemente funcționale ale vieții monahale; România a înscris în anul 2026 pe Lista Indicativă UNESCO Peisajul Monahal Vânători-Neamț, aflat în Parcul Natural Vânători-Neamț și suprapus inclusiv unor situri Natura 2000; documentația UNESCO evidențiază relația istorică dintre viața monahală și mediul natural și descrie inclusiv așezăminte de dimensiuni reduse discret integrate în peisaj; simpla amplasare într-o arie naturală protejată nu demonstrează, în mod automat, existența unui impact semnificativ; eliminarea formalităților repetitive nu înseamnă diminuarea protecției efective a naturii; iar simplificarea administrativă nu înseamnă eliminarea răspunderii.

În consecință, amplasarea unui lăcaș de cult de dimensiuni reduse într-o arie naturală protejată nu trebuie privită, prin ea însăși, ca o anomalie sau ca o împrejurare incompatibilă cu natura locului.

Istoria României demonstrează contrariul.

Unele dintre cele mai reprezentative tradiții monahale românești s-au născut tocmai în munți, păduri, văi retrase și alte spații naturale în care liniștea și izolația au permis dezvoltarea vieții de rugăciune.

Pentru tradiția monahală românească, natura retrasă nu constituie numai cadrul în care se desfășoară viața spirituală. În numeroase cazuri, ea reprezintă una dintre condițiile care au făcut posibilă însăși apariția și continuitatea acesteia.

Mai întâi au existat sihăstria și nevoia lor de rugăciune, liniște și retragere, iar ulterior a apărut necesitatea edificării unui lăcaș de cult de mici dimensiuni pentru săvârșirea Sfintei Liturghii și participarea la viața sacramentală.

Prin urmare, soluția legislativă proporțională nu este instituirea unei interdicții de principiu pentru asemenea lăcașuri, ci crearea unei căi legale, clare și simplificate care să permită armonizarea libertății religioase, tradiției monahale, patrimoniului cultural și spiritual și protecției efective a naturii.

Prezenta inițiativă nu urmărește crearea unei imunități juridice în favoarea cultelor și nici diminuarea cerințelor privind siguranța construcțiilor.

Ea urmărește ca sarcina administrativă să fie proporțională cu natura și amploarea reală a proiectului și ca simpla localizare într-o arie naturală protejată să nu devină, în lipsa unei analize concrete, o interdicție administrativă absolută.

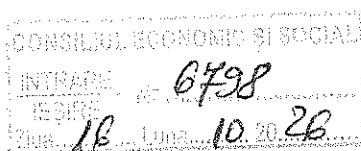
Un lăcaș de cult de mici dimensiuni, cu o suprafață construită desfășurată de maximum 130 mp, realizat exclusiv în scop religios, la solicitarea ori cu acordul expres al unei unități de cult recunoscute și pe baza unui proiect realizat de specialiști, reprezintă o categorie precisă, limitată, verificabilă și suficient de bine delimitată pentru a justifica instituirea unei proceduri simplificate.

În această materie, protejarea naturii și protejarea libertății religioase nu trebuie așezate în opoziție.

Experiența istorică a României și chiar recunoașterea internațională urmărită astăzi pentru Peisajul Monahal Vânători-Neamț demonstrează că monahismul și natura pot forma împreună un patrimoniu viu, spiritual, cultural și natural care merită nu doar conservat, ci și permis să continue.

PENTRU INIȚIATOR:
DEPUTAT GEORGE BECALI

PARLAMENTUL ROMÂNIEI

Camera Deputaților

Senat

Lege pentru modificarea și completarea Codului amenajării teritoriului, urbanismului și construcțiilor (Legea nr. 169/2026)

Parlamentul României adoptă prezenta lege:

Articol unic. - Codul amenajării teritoriului, urbanismului și construcțiilor (Legea nr. 169/2026), publicată în Monitorul Oficial al României, nr. 661 din 10 august 2026 cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. La articolul 294 alineatul (2), după litera b) se introduce o nouă literă, lit. c), cu următorul cuprins:

„c) realizarea de construcții noi având destinația exclusivă de lăcaș de cult, având o suprafață construită desfășurată de maximum 130 mp, la solicitarea ori cu acordul expres al unei unități de cult aparținând unui cult recunoscut potrivit Legii nr. 489/2006 privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor, republicată, cu modificările și completările ulterioare, amplasate în mediul rural, în intravilan sau extravilan, inclusiv în perimetrul ariilor naturale protejate pe terenuri proprietate privată și/sau de obște, pe locuri deja sfințite de către înalții ierarhi pentru ridicarea lăcașurilor de cult.

„Prin derogare de la prevederile art. 197 alin. (4), pentru construcțiile prevăzute la prezenta literă, situarea imobilului în perimetrul unei arii naturale protejate nu constituie, prin ea însăși, motiv de respingere a notificării, nu determină obligația obținerii repetate, în fiecare etapă a procedurii, a avizului administratorului ariei naturale protejate și nici obligația efectuării evaluării adecvate, a evaluării impactului asupra mediului ori a întocmirii altor studii de mediu.”

Președinte al Camerei Deputaților,

Președintele Senatului,